

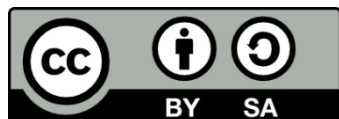
Ανάλυση και παραγωγή λόγου I

Ενότητα 3: Προφορικός και γραπτός λόγος - Γλωσσική ποικιλότητα

Τιτίκα Δημητρούλια

Τομέας Μετάφρασης

Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Προφορικός και γραπτός λόγος - Γλωσσική ποικιλότητα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στόχος της ενότητας 3

Η ενότητα 3 επιδιώκει:

1. Να παρουσιάσει εν συντομία τις διαφορές προφορικού και γραπτού λόγου (στη σχέση τους με τη μεταφραστική πρακτική)
2. Να παρουσιάσει την πολύ σημαντική για τη μετάφραση έννοια της γλωσσικής ποικιλότητας

Προφορικός λόγος

- Παρουσία συνομιλητή (ενδεχόμενη διάδραση)
- Δυναμικό πλαίσιο επικοινωνίας (συνήθως, βλ. τηλεόραση)
- Περιορισμένος χρόνος επεξεργασίας του μηνύματος
- Πολλαπλοί κώδικες / σημειωτικά συστήματα (χειρονομίες, φωνή-επιτονισμός κ.λπ.)

Γραπτός λόγος

- Υποθετικός, απροσδιόριστος συνομιλητής
- Καθορισμένο πλαίσιο επικοινωνίας: Λέξεις, σύνταξη, στίξη // ενδεχόμενη πολυτροπικότητα
- Περισσότερος (όχι πάντα άφθονος) χρόνος επεξεργασίας του μηνύματος

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ
ΚΑΙ ΤΥΠΩΝ

Προφορικός έναντι γραπτού λόγου στην επικοινωνία (εν γένει)

- **Προφορικός λόγος:** διάδραση, πολυσημειωτικότητα, επικαλύψεις και ατέλειες
- **Γραπτός λόγος:** παγίωση και υπέρβαση των κατηγοριών του χώρου και του χρόνου στην επικοινωνία

Χρήση της γλώσσας στον προφορικό και τον γραπτό λόγο

Προφορικός λόγος

- Συντακτικά ατελείς προτάσεις ή ακολουθίες ανολοκλήρωτων φράσεων: κυρία Μ., θα 'θελα/ εσείς τη γνώμη σας
- χρησιμοποιεί ευρύτατα την παράταξη και την ασύνδετη συμπαράθεση προτάσεων
- βρίθει από επαναλήψεις συντακτικών δομών: Ντάξει, όχι καταλαβαίνω ε καταλαβαίνω και τη συγκίνησή σας, γιατί ειν' ένα βιβλίο συ- συγκινητικό
- προτιμά πολλές φορές την προτασιακή δομή θέμα-σχόλιο (θέμα μιας πρότασης είναι το αντικείμενο του ενδιαφέροντός της και το σημείο εκκίνησής της σε αντιδιαστολή προς το σχόλιο, που είναι το συστατικό της πρότασης που "λέει κάτι" για το "θέμα") και όχι τη δομή υποκείμενο-κατηγορημα: η καρέκλα/ να την βάλεις στη θέση της (αντί την καρέκλα να την βάλεις στη θέση της ή να βάλεις την καρέκλα στη θέση της)
- περιλαμβάνει πολλές επανεκκινήσεις, που βελτιώνουν προηγούμενες διατυπώσεις: Την/ δε/ την/ τα τέλη του '50 και τ- τα '60 είναι είναι μια εποχή που δεν τη γνωρίζετε καθόλου
- χαρακτηρίζεται από αφθονία λέξεων ασαφούς σημασίας (γενικευτικών όρων): πράγμα, μέρος, κάποια, κάτι, διάφορα, πολύ κ.ά. - είναι διάσπαρτος από "πραγματολογικά μόρια": λίγο, λιγάκι, έτσι, ας πούμε, που λένε, ξέρω 'γω, νομίζω, εε, αα κ.ά.» (Πολίτης, 2001)

Γραπτός λόγος

- Περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία υποτακτικών συνδέσμων και συνδετών (πάντως, βέβαια, φυσικά, επίσης, λοιπόν, συνεπώς κλπ.)
- περιλαμβάνει μετακειμενικούς δείκτες, δηλαδή λέξεις που δείχνουν τα μέρη της οργάνωσης του κειμένου, όπως οι όροι μιας απαρίθμησης (πρώτο, δεύτερο, τρίτο...)
- προτιμά ονοματικές φράσεις, όπου αφθονούν οι προσδιοριστικοί όροι: της προϊσταμένης αρχής, που δεν είναι πάντα πολύ ανοιχτόμυαλη
- αρέσκεται στην παθητική σύνταξη
- αρέσκεται στην πρόταξη και την εστίαση σε συστατικά του κατηγορήματος
- επιλέγει κανονικά την προτασιακή δομή υποκείμενο-κατηγορήμα (ό.π.)

Μετατοπιζόμενα και ασαφή όρια ανάμεσα σε προφορικό και γραπτό λόγο

- *Γενικά*: μια διάλεξη που γράφεται πριν εκφωνηθεί και κατά την εκφώνηση παραλλάσσεται, ένα σημείωμα, τα κόμικς, τα ημερολόγια...
- *Σήμερα*: γραφή και προφορικότητα στο διαδίκτυο: Ιστοσελίδες, chat, mails, sms (θα επανέλθουμε)

ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΑΡΟΥΣΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

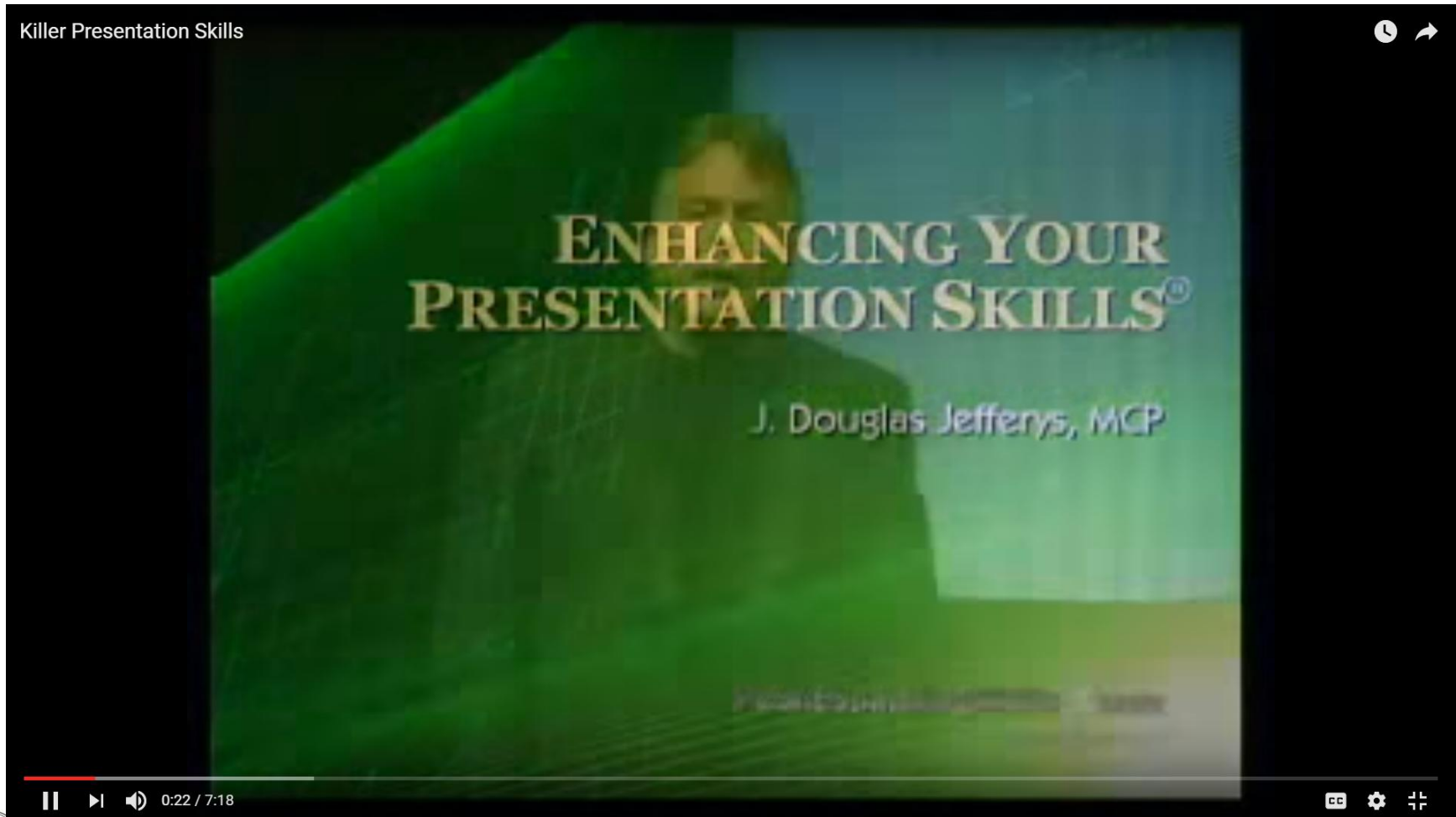
Πομπός και δέκτης στον προφορικό λόγο

- Προφορικός λόγος με διάδραση και οπτική επικοινωνία
- Προφορικός λόγος με οπτική επικοινωνία αλλά χωρίς διάδραση (π.χ. τηλεόραση, βίντεο, διαδίκτυο σε κάποιες περιπτώσεις)
- Προφορικός λόγος με διάδραση αλλά χωρίς οπτική επικοινωνία (τηλεφώνημα)

<https://www.youtube.com/watch?v=whTwjG4ZIJg>

Σχολιάστε τη μορφή επικοινωνίας, τη χρήση του λόγου αλλά και τα σχόλια, με αναφορά στην (αν)αποτελεσματικότητα του ομιλητή

Ποικιλότητα vs ποικιλία

- **Ποικιλότητα:** Το φαινόμενο της διαφοροποίησης
- **Ποικιλία:** οι διαφορετικές μορφές που προκύπτουν

Εσωτερική και εξωτερική γλωσσική ποικιλότητα

Γεωγραφική – οριζόντια και κοινωνική-κάθετη γλωσσική ποικιλότητα

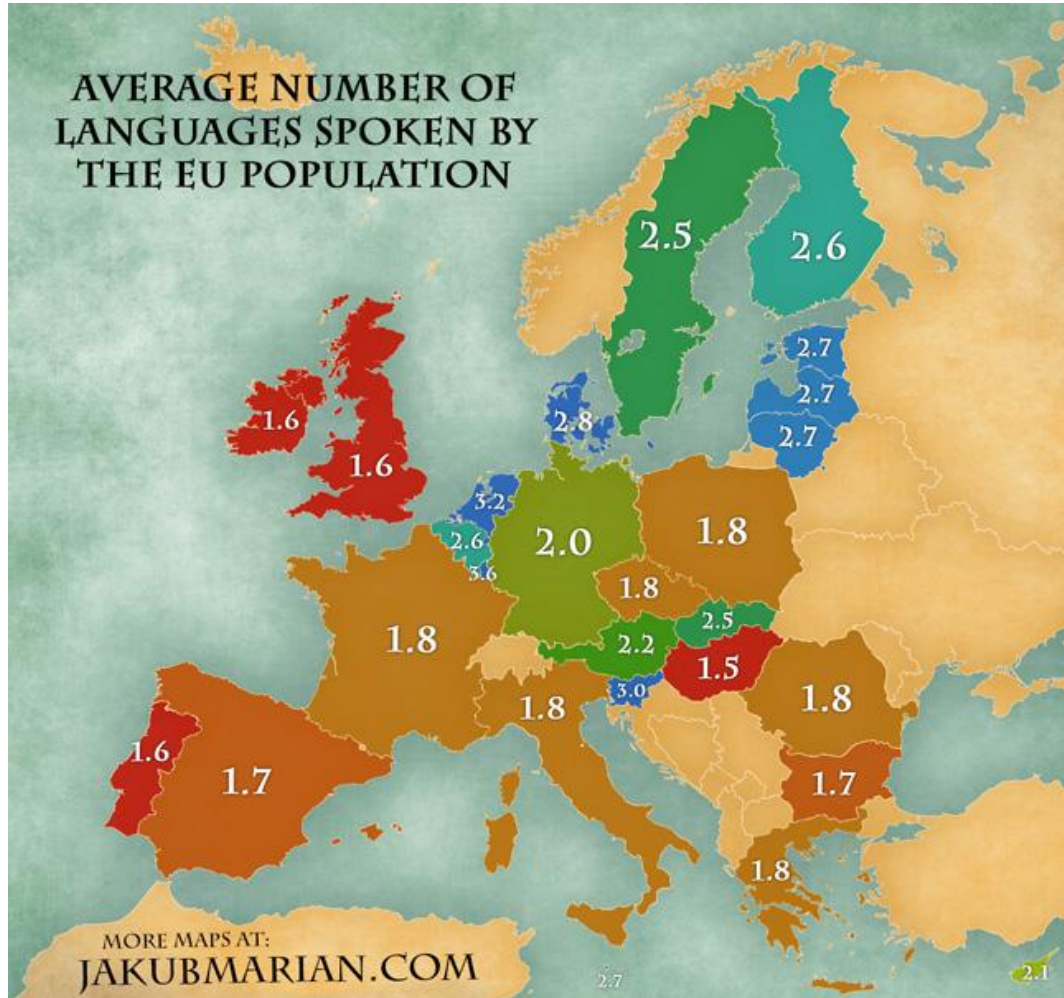
Γλωσσική ποικιλότητα (εσωτερική)

- **Πρότυπη ή τυποποιημένη γλώσσα / standard:** μια διάλεκτος που ανάγεται σε πρότυπη γλώσσα (πελοποννησιακή όσον αφορά τη ν.ε.)
- **Διάλεκτοι /ιδιώματα** (ποντιακή, τσακωνική διάλεκτος/θεσσαλικό ιδίωμα)
- **Κοινωνιόλεκτοι** (καταγωγή, φύλο, ηλικία, επάγγελμα, χόμπι, π.χ. γλώσσα των νέων, αργκό και κρυφές-συνθηματικές γλώσσες, ειδικές γλώσσες κ.λπ.
- **Ιδιόλεκτος:** ο ιδιαίτερος τρόπος πραγμάτωσης του γλωσσικού συστήματος από ένα άτομο

Διαγλωσσική ποικιλότητα

<https://jakubmarian.com/wp-content/uploads/2014/10/number-of-languages.jpg>

Οριζόντια γλωσσική ποικιλότητα Κρητική διάλεκτος ή ιδίωμα;

Τσακώνικη διάλεκτος

<http://www.kastanitsa.gr/el/our-village/the-local-dialect>

Τσακώνικα:

Μέχρι έδαρι Τούρτικο πούα οκ' έχου πατητές τθα χώρα. Οι Γαστενιώτοι είκι πλερούχουντε ένα μιτσι χαράτσι τθο καπομπασή σου τσαι εικ' έχουντε τα στουφάλα σου ήσυχο. Με το ξεθθαμό του 1821 άγκανε απ' τοι πρώτου τα καριοφίλια ενάγκια τθον οχτρέ τσ' εδούκανε τα πάντα για τον ιερέ αγώνα τα Πατρζίδα.

Ο μακροχρόνιε πόλεμο ν' εκ' έχουντε μοιτέ άρρωστε τσαι πενιέ.

Τάσου σ' ούλα ένταγη τα κακά εκάνε τσαι το χειρούτερε π' όκι άλλε, απ' τον μολεμό του Μπραϊμη. «'Αμα μόλει κατά γί αλοίμονο νάμου» 'εκι λαλούντε οι γερόντοι τθα χώρα. Τα κουβάνα μαντάτα όκι λείπουντα, τσ' αμέρα με ταν αμέρα είκι σούντα περσούτερα τσαι κουβάνα.

Ο Καψαμπέλη π' έκι με τα παλικάρζια σι τθον Αγιε Πέτρε απολύτσε του Γκιόρα κρζουοφέ μήνυμα, «Καπετάν Μιχάλη ο οχτρέ αμέρα με ταν αμέρα θα μόλει τσαι τθα χώρα νάμου. Ποίε ότσι εσ' μπορού μέχρε να μόλου τσ' εζού».

Ο Γκιόρα άμα άτζε το κουβάνε χαμπέρζι π' απολύτσε ο Καψαμπέλη, απολύτσε παρατζελία σ' ούλου τοι παλαιού καπεταναίου τσαι τοι πρόκρζιτοι τα χώρα «Πατρζιώτοι μι εκάνανε κουβάνα μαντάτα. Αμα μόλει α νουούτθα ούλοι νήμου να μόλετε τάτσου απ' τον Αγιά Σωκήρα για ν' άρουμε αποφάσε».

Πρότυπη νέα ελληνική:

Μέχρι τώρα τούρκικο πόδι δεν είχε πατήσει στο χωριό. Οι Καστανιτσιώτες πλήρωναν ένα μικρό χαράτσι στον φοροεισπράκτορα των Τούρκων και είχαν το κεφάλι τους ήσυχο. Με τον ξεσηκωμό του 1821 πήραν από τους πρώτους τα καριοφίλια ενάντια στον εχθρό και έδωσαν τα πάντα για τον ιερό αγώνα της πατρίδας.

Ο μακροχρόνιος πόλεμος τους είχε καταστήσει άρρωστους και φτωχούς. Μέσα σε όλα αυτά τα κακά, ήρθε και το χειρότερο που δεν ήταν άλλο από τον ερχομό του Ιμπραήμ. «'Αμα έρθει κατά δω αλλοίμονο μας» έλεγαν οι γερόντοι του χωριού. Τα μαύρα μαντάτα δεν έλειπαν και μέρα με τη μέρα έφταναν περισσότερα και μαύρα.

Ο Καψαμπέλης που ήταν με τα παλικάρια του στον Άγιο Πέτρο έστειλε του Γκιόρα κρυφό μήνυμα. «Καπετάν Μιχάλη, ο εχθρός μέρα με την ημέρα θα έρθει και στο χωριό μας. Κάνε ότι μπορείς μέχρι να έρθω και εγώ».

Ο Γκιόρας όταν πήρε το μαύρο μαντάτο που έστειλε ο Καψαμπέλης, έστειλε παραγγελιά σε όλους τους παλιούς Καπεταναίους και τους Προκρίτους του χωριού. «Πατριώτες, μου ήρθαν μαύρα μαντάτα. Όταν έρθει η νύχτα, να έρθετε έξω από τον Άγιο Σωτήρα για να πάρουμε αποφάσεις».

Κατωιταλική διάλεκτος (Απουλία, Καλαβρία)

<https://goo.gl/Wqs709>

Παραμύθι στα κοζανίτικα

http://www.skrka.gr/ou_salpinktis.html

Ου σαλπικτής

– Έβγα ρα Λιόλιου στον κιουσέ, να ιδείς πιός είναι αυτός π' λαλάι τ' σάλπιγγα κι μας πήριν του κιφάλ' τόσις ώρις; Φώναξιν ου πάπους ου Νικόλας τουν αμψιό τ'. Πρόθυμους ου Λιόλιους, ίφιριν φούρλα του σουκάκ' κι γίρσιν στου σπίτ' να πεί τουν πάπου τ' τι είδιν.

– Πάπου, είναι ένας φαντάρους μι κιλότα κι γκέτις στου σπίτ' τ'ς Τσιτσιώνας, ουπάν στ' ανώϊ, έχ' στου στόμα μια σάλπιγγα και πααίν πέρα-δώθι.

– Άϊντι! Καλωσταδέθ'καμι, ήρθιν ου Βαγγέλ'τς, λέει ου πάπους.

Ου Βαγγέλ'τς ήταν ου γιός τ'ς Τσιτσιώνας, του καμάρι τ'ς, του μωναχοπαίδ', χρόνια φαντάρους μόνιμους, μι ειδικότητα σαλπικτής.

Ήρθαν τα χρόνια, σώθ'κιν η θητεία, απουλύθ'κιν, γύρ'σιν στου σπίτ'. Κράτ'σιν όλα τα σέα, παράδουκιν του δίκουκου κι' ίφιριν σην Τσιτσιώνα ως κι τ' σάλπιγγα.

Δίπλα απ' του σπίτ' ήταν του μπακάλ'κου τ' Αργύρ', λίγου παραπάν' του μπακάλ'κου τ' Θόδουρ' κι άπου κεί κι σιαπάν', χιρ'νούσιν η Σκ'ρκα μι τα στινά τα σουκάκια κι τα γκαλντιρίμια.

Του μπακάλ'κο, είχαν όλα τα πράγματα μέσα, ότ' χράζουσαν ένα νοικουκυριό, π'λούσιν απ' όλα. Του χειμώνα μουσκουβουλούσιν αρμύρα απ' του μπακαλιάρου, τ'ς ρέγγις κι τα ζιαμπόχιλα.

Σαν άνοιγιν η πόρτα, ση μια μιρά ήταν αραδιασμένα σακιά μι φασούλια, φακή, ρουβήθια, ξυλουκέρατα, ρύζ' κι ζάχαρ'. Σ'ν άλλην ήταν ου μπάγκους μι 'ν πλάστιγγα κι τα δράμια, ουπάν τα γκιβέτσια μι του χαλβά τουν τραχινίσιου, τα κιφάλια, κιφαλουτύρ' κι κασέρ', η κάσα μι τ'ς ρέγγις κι τα λουκούμια. Μπρουστά απ' του μπάγγου τα βαρέλια μι τ'ς γιλιές, τα σακιά μι του μπακαλιάρου κι τα ζιαμπόχιλα. Σ'ν αράδα οι τινικέδισ μι του λάδ', μι κριμασμένα τα κατουστάρια για του ζύιασμα. Παραμέσα οι τινικέδισ μι του γκάζ' λίγου μακρύτερα, να μην ανακατώνουντι κι βρουμούν γκαζές.

Καρφουμένα τα ράφια στα ντ'βάρια, γιουμάτα σαπούνια, κουνσέρβις, λαμπουγιάλια, φ'τίλια για τ'ς λάμπις κι άλλα πουλλά. Απ' του νταβάν', κρέμουνταν του καντάρ' κι καμόσα διμάτια τσιάϊ, φλαμούρ', καντιλίνα κι ρίγαν'. Όλα αυτά ήταν στου μ'σό του μαγαζι, παραμέσα ήταν άδειο, είχαν μούγκι τραπέζια κι μπάγγ'.

Ου μπακάλ'τς μι τ' μακρά τ' μισάλα ζουσμέν', άμα έρχουνταν ου πιλάτ'ς να ψουνίς', στέκουνταν ουρθός κι καρτιρούσιν παραγγιλιά, να κατιβάς' τίπουτα απ' τα ράφια ή να ζ'γιάς'. Αυτοί πόρχουνταν για καμιά κούπα, πιρνούσαν μπρουστά τ' τουν καλ'μέρ'ζαν κι τραβούσαν παραμέσα. Κάθουνταν παρείς-παρείς στα τραπέζια κι αυτός όλου περιφάνεια για του κρασί κι τ' ρακί πούχειν του μαγαζι, τ'ς γιόμουζιν τα πουτήρια, τι ίπινιν ου καθένας κι τ' αράδιαζιν ουπάν στα τραπέζια.

Κάθι βράδ' ύστ'ρα απ' τη δ'λειά, κατέβιναν οι Σκαρκιώτ' στα μπακάλ'κα. Τίναζαν καμόσις κούπις, πότι στου ένα πότι στ' άλλου, ίλιγαν τα θ'κά τ'ς κι κατá πως άντιχιν ου καθένας, έπιρναν τουν ανήφουρο για τα σπίτια τ'ς. Άλλους βαϊζούντας κι άλλους να νταϊκόνιτι στα ντ'βάρια, ώσου να βρει ου καθένας 'ν πόρτα τ'.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΚΑΙ ΑΚΟΥΣΤΕ ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΑΝ ΘΕΛΕΤΕ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΠΟΥ ΣΗΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΤΙΤΛΟ

Διάλεκτοι και μετάφραση

- Το ιταλικό παράδειγμα (σικελική διάλεκτος και αστυνόμος Μονταλμπάνο του Camilleri)
- Η ελληνική, η γαλλική και η σουηδική μετάφρασή του (Δημητρούλια-Κεντρωτής 2015, 34-6)
- Το παράδειγμα του *Καθώς ψυχορραγώ* του Φώκνερ, σε μετάφραση Μένη Κουμανταρέα

Κάθετη γλωσσική ποικιλότητα

- Κοινωνιόλεκτοι: κοινωνική ταυτότητα των ομιλητών
- Επαγγελματικές γλώσσες (ειδική ορολογία=ειδική μετάφραση, παλαιότερα επαγγέλματα)
- Μόρφωση
- Ηλικία
- Φύλο

- Η χρήση της γλώσσας μπορεί να είναι συνειδητή, για την κατασκευή μιας ταυτότητας
- Κάθετη γλωσσική ποικιλότητα υπάρχει και εντός των διαλέκτων

Κοινωνιόλεκτοι και κρυφές γλώσσες

- Οι επαγγελματικές κοινωνιόλεκτοι (υπό μια ευρεία έννοια) ονομάζονται και jargon, ζαργκόν, τζάργκον
- Όταν οι κοινωνιόλεκτοι είναι συνθηματικές-κρυφές-κρυπτικές γλώσσες μιας ομάδας, τότε μιλάμε για αργκό
- Διαδικασία ώσμωσης ανάμεσα στα στοιχεία των κοινωνιολέκτων και της πρότυπης γλώσσας

Λωποδυτική ανθολογία

Ακρόπολις, 2.5.1934

ΛΩΠΟΥΔΥΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑΙ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ

Οι ερωτευμένοι, οι ποιηταί και οι άνθρωποι των πέντε δακτύλων – Το λουλούδιον αλφάβητον της ρωμέικης αρχαίω- Μία συνταγή και μία απολογία με τα τρία περιεργα ιδιώματα.

Σπεύσαντες οι ερασταί έδρεψαν...ναρκίσους, εις της πρωτομαγιάς τους φαιδρούς και ευώδεις παραδείσους, όπως θέλει ο παλιός ρωμαντικός ποιητής. Και όπως ήθελαν οι σύγχρονοι ποιηταί και ποετάρτοι, οι οποίοι υπεράφθονοι όπως τα μανιτάρια της εποχής, «αδεία της ημέρας», μας άλλαξαν τον αδόξαστο από των στηλών των εφημερίδων και των περιοδικών. Οι ύμνοι και οι παιάνες προς τον μήνα των ρόδων και του έρωτος, δια τα εξάισια των οποίων «ουδενός μάρτυρος εστί χρεία», έδωσαν κί' επήραν. Από την γενικήν...ανθοφιλολογίαν όμως ελησμονήθη η πρακτικώτερα! Εκείνη, που κάμνει τους επιχειρηματίας των πέντε δακτύλων να συνεννοούνται και να χαίρωνται...τα αγαθά του επαγγέλματος των και τα λαγωνικά της αστυνομίας να «τρελλαίνονται» από το κακό τους, που δεν ημπορούν να την εννοήσουν. Να μας συγχωρούν οι ερωτευμένοι και οι ποιηταί. Αλλά και οι λωποδύτες έχουν εμπνευσθή και αυτοί από την ανθολογίαν τας προσωνομίας των μεγάλων τους κόλπων. Οι αστυνομικοί μετά μακράς και πολυμόχθους προσπαθείας, έχουν κατατοπισθή επάνω – κάτω με την λουλούδινη λωποδυτική αυτήν διάλεκτον. Όχι δε ολοκληρωτικώς, γιατί και η περιεργος διάλεκτος έχει διαρκή την ανανέωσιν με τας εμπνεύσεις των ενδιαφερομένων από τον κόσμο των λουλουδιών και των χορταρικιών.

ΛΟΥΛΟΥΔΙΝΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Οπωσδήποτε θα σας κατατοπίσωμε με ό,τι είναι γνωστόν εις την αστυνομίαν. Ιδού λοιπόν πρώτον, οδηγία «αρχιμηχανικού» προς συντρόφους του γραμμένη εις στυλ...φιλανθές:

«Μολόχες πολλές αδερφέ μου και παπαρούνες στο τσαρδί και στο περιβόλι. Στο καλαμπαλίκι όλο τσουνκίδα κί'ας τα πώς βρίσκουμαι. Στην κατηφόρα που ανθίζεσαι περνάει ένας με πράσσο. Κάτι να γίνη μαλακά – μαλακά. Χλόη δεν πιάνει γιατί χαθήκαν τα παιδιά στη στενή, ούτε μανιτάρι φυτρώνει. Λάχανο είναι ένα κί' ένα. Ποτίστε το και να βγη δίχως φασαρία, γιατί η παπαρούνες θα μας μπλέξουν».

Έπεται κατόπιν ανάλυσις της μεθόδου, η οποία δεν είναι...ανθολεκτική και εν προκειμένω δεν μας ενδιαφέρει.

Η εξήγησις τώρα:

«Φτώχειες μεγάλες αδελφέ μου και αστυφύλακες πλήθος μας παρακολουθούν στο σπίτι και στους τεκέδες. Στις επιχειρήσεις μας πολλοί σπιγούνιοι έτοιμοι να μας προδώσουν κί'ας τα σε τι χάλι οικονομικό βρίσκουμαι. Στο δρόμο που ξέρεις συχνοδιαβαίνει εσχάτως ένας με μεγάλο πορτοφόλι. Κάτι πρέπει να γίνη με τρόπο και με μέθοδο να του το πάρουμε. Να του σκαρώσουμε το κόλπο του Παπά σε κανένα χωράφι δεν είναι δυνατόν, γιατί οι «ειδικοί» άνθρωποί μας είναι φυλακή. Ούτε η μέθοδος του μανιταριού (το ρίζιμο του πορτοφολιού με τις εφημερίδες) πιάνει. Μόνον κλοπή του πορτοφολιού στην τσέπη είναι δυνατή και θα επιτύχη. Πιάστε τα πόστα και σε καμιά στρίμωξι πάρτε του το πορτοφόλι δίχως μεγάλες φασαρίες γιατί οι αστυφύλακες μας ξέρουν και θα μας πιάσουν».

<https://sarantakos.wordpress.com/2016/09/28/argot/>

Η γλώσσα των νέων

Η Αργκό των Νέων. Τι σημαίνουν οι φράσεις: O-μι-τζι, BFF, F2F, TY, WTF

<https://goo.gl/cMgnQ1>

<https://goo.gl/cMqηQ1>

- **Δεν υπάρχει** = Είναι φοβερό
- **Τα σπάει** = Είναι τέλειο
- **Επικό** = Τρομερό
- **Ντρίμι** = Θεϊκός
- **Ο-μι-τζι** (Oh, my God) = Θεέ μου
- **Λολ** (laugh out loud) = Γελάω δυνατά (κυρίως στον γραπτό λόγο)
- **Τέσπα** = Συντομογραφία του τέλος πάντων
- **Τπτ** = Συντομογραφία του τίποτα
- **Δεν την παλεύω, δεν το 'χω** = Δεν αντέχω άλλο
- **Το 'χει κάψει, είναι καμένος** = Τα εγκεφαλικά του κύτταρα έχουν καταστραφεί (από ουσίες ή από βιντεογκέιμ).
- **Νταουνιάσου** = Κάτσε κάτω, sit down
- **Ενιγουέι** = (Anyway) Όπως και να 'χει.
- **Χελόου;** = (Hello?) Το 'χεις ακατοίκητο;
- **Οκέικ** = Το οκέι σε χιουμοριστική εκδοχή
- **Αν-παίικταμπλ** = Δεν παίζεται
- **Λ.Α.** (προφέρεται ελ έι) = Το λεκανοπέδιο Αττικής
- **Το συσιφόνι** = Ελληνοποίηση του youtube (εσύ+σιφόνι). Χρησιμοποιείται με χιουμοριστική διάθεση.
- **Ζούδι** = Ζώο Ούζο = Ούφο, ζώο, χαζό.
- **Αργάμισι** = Αργά και κάτι παρά πάνω
- **Έφαγα χι, έριξα χι** = Απόρριψη, χυλόπιτα, διακοπή διπλωματικών σχέσεων
- **Σάπιος** = Κάποιος που δεν είναι εντάξει.
- **Σκαλώνω** = Κολλάω, δυσκολεύομαι
- **Λούζομαι, το λούζω** = Αράζω χωρίς να κάνω τίποτα
- **Γκικ** = Φύτουκλας
- **Α ρε κατακαημένη Αράχοβα** = Είναι για τα πανηγύρια
- **BFF** = (Best friends forever) = Καλύτεροι/ες φίλοι/ες για πάντα
- **F2F** = (Face to face) = Πρόσωπο με πρόσωπο
- **TY** = (Thank you) = Ευχαριστώ
- **WTF?** = (What the f**k?) = Τι στο διάολο;

Πώς αποδίδονται οι κοινωνιόλεκτοι;

Sinik , Quand je serai grand, <http://www.rap2france.com/paroles/sinik-quand-je-serai-grand.html>

J'pourrai quitter la merde
M'offrir un domaine juste au bord de la
mer
Un jour quand je serai grand
Vous verrez j'serai blindé
Tout seul au quartier
Je prendrai le rainté
Plus tard quand je serai grand
Y'aura plus de galères
De tunes, de salaires
J'pourrai aider ma mère
Un jour quand je serai grand
En amour, en affaires
Je ferai c'que j'dois faire
Je serai franc et sincère
Plus tard quand je serai grand

J' aurai des frères dans tous les tiers-quar
Grosse équipe d'ici à seille-Mar
La crème de la banlieue, la crête à Neymar
J'aurai ma bet' de villa, mon Panamera
Rouge, caméra thermique, bouge et je te termine
Quand je serai grand je serai libre frère
J'veux pas la vie d'merde
Qu'on voit dans Prison Break ou dans la Ligne Verte
Tout Paname sera mon camp d'base, man
On dira champs de cannabis et non plus Champ d'Mars
J'veux faite des grosses liasses, j'y pense quand j'me
couche
Me faire un gros niak, une douche avec ma grognasse
Des rêves mariage, en grandes pompes, y mettre des
milliards
T'inquiète on peut faire mieux que Kate et William
Les sous c'est pour la famille, un vol sera affrété
Que tout soit réussi, ou le traiteur se fera traiter
Ma vie entre les mains, plus tard je serai bandit
Bad boy ou Gandhi, promise quand j'aurai grandi

Lexik des cités – νέοι και προάστια

<https://www.youtube.com/watch?v=Bli3rrLU7cM>

Alain Rey, conseiller linguistique du Robert, commente le Lexik des Cités

« Un melting-pot à la française » (Alain Rey)

Ce Lexik a-t-il une légitimité linguistique ?

Oui, dans la mesure où il est basé sur un travail sérieux de trois ans, sur des recherches linguistiques relativement fouillées, et qu'il a, fait assez inédit, été réalisé « de l'intérieur », par des jeunes de banlieues.

Révèle-t-il un appauvrissement du français ?

Pour parler d'appauvrissement, il faudrait prouver que ces mots provoquent la disparition des ceux qui existent déjà. Il s'agit plutôt d'un double enrichissement : oral, mais aussi visuel, car ces mots sont portés par des graphes, qui sont comme une nouvelle calligraphie... Contrairement à ce qui se passe dans les cultures arabe et chinoise, le Français avait perdu le goût de cet art depuis le XVIIIe siècle.

Le langage des cités est très codé, mais certains mots deviennent courants...

Comme beaucoup de jargons, ce langage a au départ une fonction de cryptage, c'est un code pour se comprendre « entre soi », mais c'est ainsi que le Français, depuis 1 000 ans, s'enrichit. Il y a toujours eu une proportion de nouveaux mots nés dans des couches spécifiques de la population. Beaucoup sont voués à disparaître très rapidement : effet de mode passager, difficulté de prononciation, sens ou utilisation trop confus, l'élimination se fait naturellement. Mais un certain nombre pénètrent durablement dans les cours d'école. Les enfants se ruent sur ces nouveaux mots parce que ça embête un peu les parents, et puis ce langage de génération fait tâche d'huile, et des mots passent dans le langage courant, toutes catégories sociales confondues.

L'évolution du français est-elle la même dans tous les pays ?

Le français du Québec s'enrichit de l'arrivée croissante des Asiatiques et des Latinos au Canada. La Belgique a une évolution plutôt « turque ». La France bénéficie plutôt des cartes « tziganes, arabes, berbères, antillaises, africaines... » Hors de la francophonie, on observe le même phénomène spontané : l'anglais des Etats-Unis se mâtine de mots latinos et noirs américains (le black english), là aussi beaucoup par le biais des banlieues.

De là à faire entrer tous les mots devenus courants dans les dictionnaires...

Les nouveaux mots acceptés par les « garants » de la langue française doivent tenir compte de l'évolution de la population, des données sociologiques. Sinon, la langue ne serait qu'un artifice qui ne correspondrait pas à la réalité, ce serait absurde ! Aujourd'hui, « kiffer » et « keuf » ne sont plus des mots des cités, mais des mots familiers. Cette année, « rebeu » (arabe), aujourd'hui plus utilisé que « beur », un peu dépassé, entre dans les dictionnaires. Bien sûr, il faut veiller à ce que le Français reste correct, garde sa cohérence et reste plus ou moins fidèle à sa manière de fonctionner (glissements de sens par métaphore ou bien emprunts à d'autres langues en contact avec le territoire francophone).

Dans ce Lexik, des mots méritent-ils l'attention des « gardiens » du français ?

J'en vois plusieurs qui méritent d'être examinés, car ils restent conformes aux habitudes d'évolution du français. « Moelleux », au sens « être mou, avoir la flemme », est une jolie métaphore. Elle pourrait avoir sa place dans un dico. De même, « condé », pour « policier », déjà présent dans plusieurs dicos d'argot, a un vrai rapport avec notre histoire de France. Ce terme désignait le haut responsable de la police sous l'Ancien Régime.

Plus généralement, quels sont les critères pour faire entrer un mot dans les dictionnaires ?

Il y en a beaucoup. Entre autres, la statistique de fréquence sur Internet, la généralisation de l'usage du mot dans l'ensemble de la société, le respect des habitudes d'évolution du français, le potentiel de longévité... Il y aussi des critères esthétiques et bien sûr un équilibre des origines à assurer. Nous sommes par exemple très réticents vis-à-vis de la déferlante de mots informatiques anglo-saxons. Il ne faut pas qu'une seule origine ait le monopole de la nouveauté.

Y a-t-il des différences de traitement des nouveaux mots entre l'Académie française, Le Robert et Le Larousse ?

Oui. L'Académie française est beaucoup plus réticente par rapport à la nouveauté, Son rôle est de préserver la bonne image du français et de garantir que, lorsqu'on la consulte, on ait la certitude de ne pas faire de faute de français. La Larousse et le Robert sont plus ouverts à la nouveauté. Le Larousse accepte notamment beaucoup de nouveaux termes techniques et scientifiques. Le Robert est un peu moins « sage » : les définitions du mot « couille », par exemple, sont plus denses, plus détaillées. Le Robert a en tout cas la volonté de se baser sur des observations sociologiques. Le choix des mots permet de dresser un portrait de la société française collant au plus proche de la réalité. De même que le Littré est un portrait de la société des XVIIe et XVIIIe siècles, de Malherbe à Chateaubriand...

Alors, la richesse de ce Lexik est-il un symptôme positif pour notre société, en tout cas pour les banlieues ?

Tous ces enrichissements reflètent effectivement de manière positive le melting-pot à la française : j'y vois des signes d'échanges denses, dans la même langue, entre cultures d'origine et d'arrivée... Finalement, les mots recensés dans ce lexique apportent un coup de projecteur peut-être plus équilibré sur ce qui se passe vraiment dans les banlieues (points positifs et négatifs), alors que les médias, avec notamment les polémiques sur l'immigration ou les violences, nous renvoient une image qui ne correspond qu'à 1% de la réalité...

En ce qui me concerne, je suis par ailleurs favorable à un autre enrichissement de la langue française : il faudrait faire entrer plus de mots ou d'expressions issus des langues et patois régionaux. Les dictionnaires actuels traduisent une façon de parler un peu trop « Ile-de-France », à mon goût.

Pour conclure : la langue française est-elle vraiment en bonne santé ?

Sa santé est plutôt bonne, oui. La preuve, certains écrivains dont ce n'est pas la langue maternelle, comme Kundera ou Jonathan Littell (« les Bienveillantes »), se mettent à écrire en français. Et puis, contrairement à certaines idées reçues, le français influence beaucoup les autres langues, encore aujourd'hui...

Olivier Aubrée (Metrofrance.com) (Source : <http://www.metrofrance.com/>)

Η γλώσσα των νέων

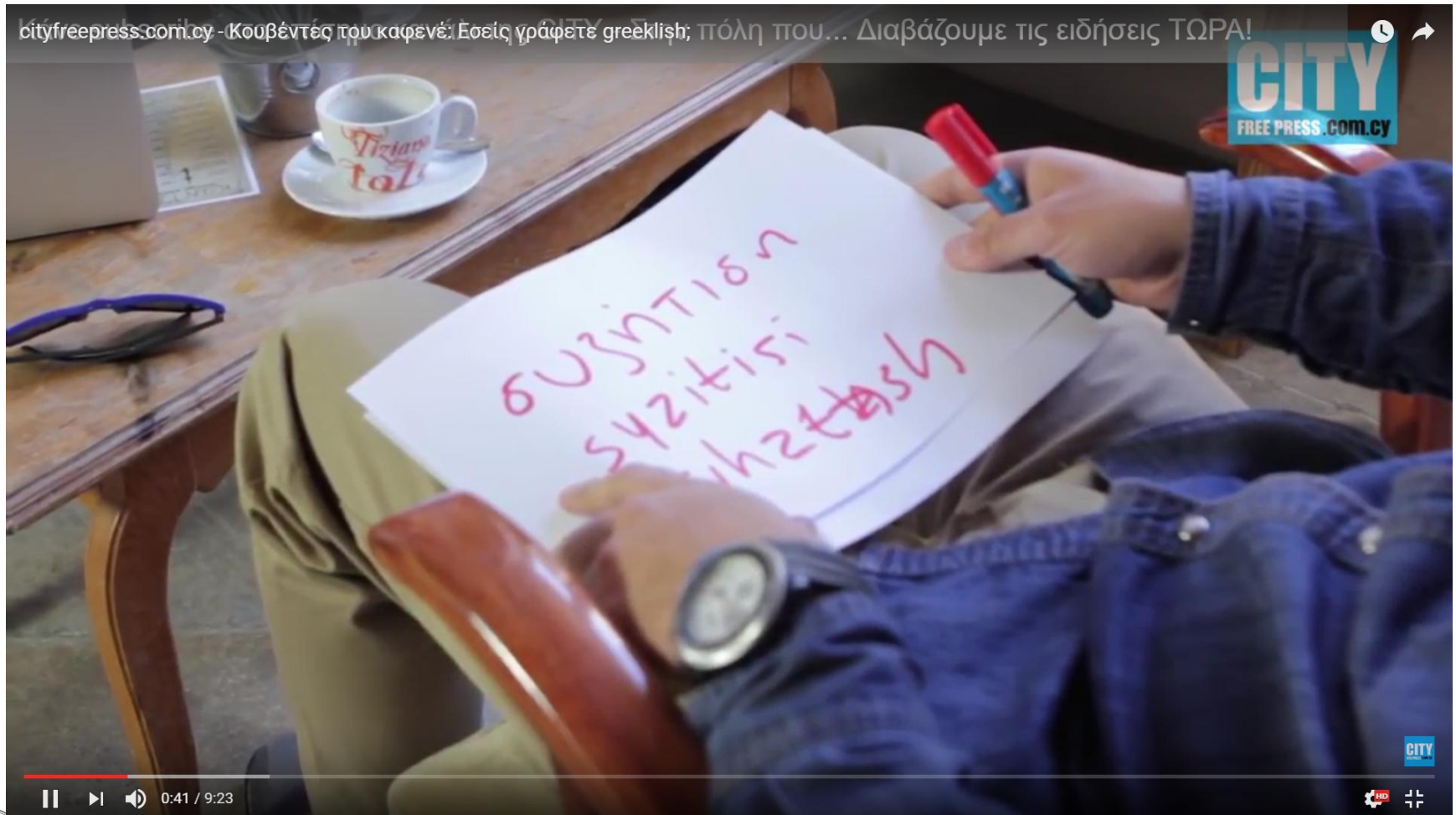
[Γιάννης Ανδρουτσόπουλος,](http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/THEMA_PDF.pdf)
http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/THEMA_PDF.pdf

Αφιέρωμα στη γλώσσα των νέων, Το κουτί της Πανδώρας,
<https://www.youtube.com/watch?v=OMYmcSQsAtg>

Γκρίκλις στην Κύπρο

<https://www.youtube.com/watch?v=M98Cg3GgZkl>

Thanatos apo greeklish

<http://yannisharis.blogspot.gr/2011/06/thanatos-apo-thanatos-apo-greeklish.html>

18/6/11

Thanatos apo greeklish, Όμοιο ομοίω..., Η Εταιρεία Συγγραφέων και η Ελλάδα που "λουζεται στο φως"

Το Νέο, 18 Ιουνίου 2011

Thanatos apo greeklish
[εδώ, με μικροπροσθήκες]

[Γλώσσες], έργο του Νάντο Μιράντα

Τη διακήρυξη των Ράδιο Αρθύλα για την «καταστροφική για τη γλώσσα μας συνθήκη των γκρίκλις», που «μπορεί να καταργήσει τον ελληνικό γραπτό λόγο και όχι μόνο», για το «έγκλημα που διαπράττουμε εναντίον της ελληνικής γλώσσας» κτλ., έτυχε να την ακούσω ο ίδιος, αλλά δεν φαντάστηκα, ομολογώ, την αίσθηση που θα προκαλούσε.

«Μπράβο, αδέρφια, κάντε κάτι, γιατί αλλιώς χάνεται η γλώσσα, η ιστορία, η φυλή!» άκουσα εμβρόντητος την επομένη το πρωί τον συμπάθετατο αθλητικό σχολιαστή του Sport TV.

Και πια ακολούθησαν πλήθος δημοσιεύματα, ιδίως στο διαδίκτυο, για την «αυθόρμητη κατάθεση ψυχής των Ράδιο Αρθύλα», για την «εξαιρετική πρωτοβουλία, προκειμένου να συνειδητοποιήσουμε το μέγεθος του εγκλήματος...» κτλ.

Ε, τις προάλλες μας φοβήρασε και ο Γ. Μπαμπινιώτης: «κάποια στιγμή μπορεί να πληρώσουν ακριβά» οι νέοι την «αποξένωση από την εικόνα των λέξεων»!

[Διαβάστε τη συνέχεια...](#)

Κι όμως, μια σύντομη περιδιάβαση στο διαδίκτυο δείχνει ότι, έπειτα από την αναπόφευκτη κυριαρχία των γκρίκλις, όταν δεν υποστηρίζεται η ελληνική γλώσσα στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και στην κινητή τηλεφωνία, σήμερα, ακόμα και σε νεανικά φόρουμ («τασάδικα»), το ελληνικό αλφάβητο έχει πληθωρική παρουσία, συνάδ αποθαρρύνεται η χρήση των γκρίκλις, ενώ δεν λείπουν και οι περιπτώσεις όπου απαγορεύεται! Και έχει τη σημασία της εδώ η χρήση ακόμα και του πολυτονικού συστήματος, με τις βαρέες του παρακαλώ.

Είμαι ο ...

Giannis Xarhis

Προβολή πλήρους προφίλ

Κατηγορίες (υπό κατασκευή: υπομονή!)

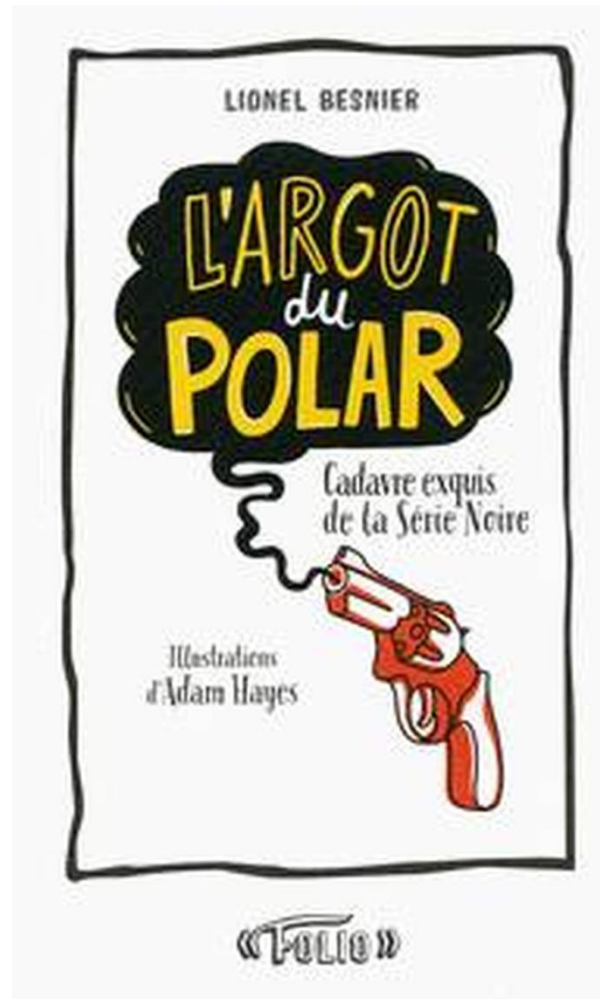
- κοινωνία
- ρατσισμός
- πολιτιστικά
- πολιτική-ϊδεολογία
- μικρά καθημερινά
- εμείς αγαστός...
- στις επάλξεις! ή η Ελλάδα που αντιστέκεται, η Ελλάδα που επιμένει!
- ιστορικά της γλώσσας
- αρχαία ελληνικά
- γλωσσική αλλαγή
- γλωσσική συντήρηση
- στάσεις απέναντι στη γλώσσα
- συντακτικά
- λεξιλογικά
- ορθογραφικά
- τονικό σύστημα
- γλωσσικός δυνετισμός
- Εκκλησία και γλώσσα
- μεταφραστικά
- Θεοδωράκης
- Μπαμπινιώτης
- Χατζόπουλος
- Χατζιδάκις
- Χριστόδουλος
- γλωσσικά Α [επιφυλλίδες στα Νέα, 1999-2003, τώρα στο "Η γλώσσα, τα λάθη και τα πάθη", α' τόμος]
- γλωσσικά Β [επιφυλλίδες στα Νέα, 2003-2007, τώρα με προσθήκες, στο "Η γλώσσα, τα λάθη και τα πάθη" Β' τόμος]

Ανάλυση και παραγωγή λόγου Ι

Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Argot et genres littéraires

Οδηγός χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα

<http://www.minadmin.gov.gr/?p=14628>

Τμήμα 3: «ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ»

ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

3ο ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: ΠΑ 3

Τεύχος Β
Παραδοτέο ΠΑ 3.2

Οδηγός
χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά
έγγραφα

Συγγραφείς: Μαρία Γκασούκα, Γεωργαλλίδου Μαρίανθη

Ερευνητική / Συντακτική Ομάδα: Μαρίανθη Γεωργαλλίδου, Μαρία Γκασούκα, Σοφία Λαμπροπούλου, Ξανθίππη Φουλιδη, Κώστας Τόλης

Νοέμβριος 2014

INTRAWAY

Ασκήσεις Ι

- Να αναζητήσετε 2ελληνικά αστυνομικά βιβλία με στοιχεία κοινωνιολέκτων και αργκό και να καταγράψετε 10 παραδείγματα με μεταφραστικό ενδιαφέρον.
- Δοκιμάστε να μεταφράσετε τις 10 λέξεις της αστυνομικής λογοτεχνίας που προτείνονται δίπλα

<https://www.quaisdupolar.com/wp-content/uploads/2012/03/Appel-concours-Dis-moi-dix-mots.pdf>

DIS-MOI 10 MOTS EN LANGUE(S) FRANCAISE(S) 10 MOTS POUR UNE HISTOIRE POLICIERE

Dans le cadre de ses actions en faveur de la francophonie, Quais Du Polar s'associe au concours national « Dis-moi dix mots » initié par le Ministère de la Culture et de la Communication, à l'occasion de la Semaine de la langue française et de la francophonie. Chacun peut participer à ce projet d'écriture entièrement libre et gratuit, organisé à destination des 8/15 ans. Un seul but : le plaisir des mots !

En classe ou à la maison, en groupe ou individuellement, inspire-toi des dix mots suivants pour écrire une nouvelle policière : CHAFOUIN (France), FADA (France), POUDRIERE (Québec), DÉPANNEUR (Québec), TAP-TAP (Haiti), CHAMPAGNE (Congo), VIGOUSSÉ (Suisse), RISTRETTE (Suisse), LUMÉROTTE (Belgique), DRACHER (Belgique).

Ces dix mots sont choisis, chaque année, par les différents partenaires francophones : la France, la Belgique, le Québec, la Suisse et l'Organisation internationale de la Francophonie (qui regroupe 80 États et gouvernements dans le monde).

LES DÉFINITIONS DES 10 MOTS

LUMÉROTTE, n. f. Source de lumière de faible intensité (légume (betterave, potiron, citrouille, etc.) évadé et percé de petites ouvertures, dans lequel on place une source lumineuse).

CHAFOUIN, n. m. et adj. VIEUX Personne qui a une mine sournoise, rusée.
adj. mou, rusé, sournois.

POUDRIÈRE, n. f. Neige chassée par le vent (souvent en rafales ; cf. blizzard).

DRACHER, v. impers. Pleuvoir à verse, à torrents.

DÉPANNEUR, n. m. Petit commerce, aux heures d'ouverture étendues, où l'on vend des aliments et d'autres articles.

RISTRETTE, n. m. Petit café très fort, fait à la vapeur au percolateur (de l'italien ristretto).
adj. oral. Au sens métaphorique (souvent en lien avec le temps) : serré, limité.

CHAMPAGNE, n. m. Personne d'influence, aux nombreuses relations.

FADA, adj. et n. Régional (Midi). Un peu fou.
Ginglé.

VIGOUSSÉ, adj. Vigoureux, vif, plein de vie, alerte (personne). Vigoureux, fort, robuste, résistant (animal, plante).

TAP-TAP, n. m. Petit car rapide.

LES RÈGLES

4500 signes maximum, espaces compris. Indique le nombre de signes à la fin de ta nouvelle.

S'emparer d'au moins trois mots.

Le titre est libre.

Une date limite : texte obligatoirement dactylographié, au format doc, envoyé par email à nouvelles@quaisdupolar.com avant le **12 février 2016** au plus tard. Les coordonnées de l'auteur ou de la classe participante avec nom(s), prénom(s), date(s) de naissance et adresse(s) doivent impérativement être indiqués.

REMISE DU PRIX

Le **Prix de la meilleure nouvelle jeunesse** sera décerné **vendredi 1er avril 2016**, pendant le festival Quais du Polar.
Les auteurs des 10 meilleures nouvelles recevront des livres. Leurs textes seront publiés sur le site de Quais du Polar et la nouvelle lauréate dans un recueil édité par l'Espace Pandora.

POUR LES ENSEIGNANTS

Le site dixmots.culture.fr propose des outils en téléchargement et des ressources pédagogiques permettant d'approfondir la connaissance de ces dix mots et d'accompagner les projets menés en classe.

Ασκήσεις II

- Κώστας Κανάκης, <https://goo.gl/6C7wHn>

«Η Robin Lakoff ισχυρίζεται ότι υπάρχουν γλωσσικά χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν το λόγο των ανδρών και των γυναικών. Κοιτάξτε τις παρακάτω προτάσεις και αποφασίστε ποιες από αυτές είναι πιθανότερο να ελέχθησαν από γυναίκα, ποιες από άνδρα και ποιες και από τους δύο,

- α) Δώσε μου το συρραπτικό.
- β) Αυτό το σκυλάκι είναι πολύ γλυκό.
- γ) Πω-πω, πάλι βρέχει.
- δ) Φτου σου! Ξέχασα να του τηλεφωνήσω.
- ε) Θα μπορούσατε να του το πείτε σας παρακαλώ;
- στ) Έφτασε αργά, έτσι δεν είναι;
- ζ) Είχα πολύ δουλειά.

Ποια γλωσσικά χαρακτηριστικά σας βοήθησαν να αποφασίσετε; Μπορείτε να βρείτε κοινές λειτουργίες για τα στοιχεία που προτιμούν οι γυναίκες καθώς και εκείνα που προτιμούν οι άνδρες;»

- Εντοπίστε τον αντίκτυπο των παραπάνω στη μετάφραση

Ασκήσεις III

Να αναζητήσετε πληροφορίες για το κείμενο της *préciosité* στον 17^ο αιώνα και να σχολιάσετε τη φύση της κοινωνιολέκτου αλλά και τη μετάφρασή της. Αναζητήστε μεταφράσεις του τίτλου του έργου του Μολιέρου *Les précieuses ridicules* (μια από τις πρώτες μεταφράσεις του τίτλου ήταν: «Αρχόντισσες ευγενέστατες και αγχινούστατες γελοιώδεις»). * Γράψτε μια παράγραφο με βάση την τεχνική τους.

Παρακάτω δείτε μερικά παραδείγματα περιφραστικών εκφράσεων που χρησιμοποιούσαν :

- le balai : l'instrument de la propreté
- la chandelle : le supplément du soleil
- le chapeau : l'affronteur des temps
- le soufflet : la petite maison d'Eole
- la cheminée : l'empire de Vulcain
- la main : la belle mouvante
- les larmes : les perles d'Iris
- les pieds : les chers souffrants
- le pain : le soutien de la vie

* Ταμπάκη, 2015, <http://opencourses.uoa.gr/courses/THEATRE103>

<http://ecrivaines17.canalblog.com/archives/2014/11/20/30993648.html>

- le miroir : la conseiller des grâces
- le fauteuil : les commodités de la conversation
- les dents : l'ameublement de la bouche
- un verre d'eau : un bain intérieur
- la perruque : la jeunesse des vieillards
- se farder : lustrer son visage
- se délabyrinther : se peigner
- les joues : les trônes de la pudeur
- la lune : le flambeau de la nuit
- la musique : le paradis des oreilles
- le nez : les écluses du cerveau
- les violons : les âmes des pieds
- les yeux : le miroir de l'âme
- l'almanach : la mémoire de l'avenir

Ασκήσεις IV

Με αφορμή τη συνέντευξη του Δημήτρη Νόλλα (παρατίθεται στη συνέχεια), να σχολιάσετε τα όρια ανάμεσα στον προφορικό και τον γραπτό λόγο. Να συνοψίσετε τη συνέντευξη σε 100 λέξεις.

Κάτι υπάρχει στον αέρα που εμένα με ταράζει (Επιμ. Κ.Κ.) - <http://www.dimitrisnollas.gr/?p=222>

Δώδεκα ερωτήσεις στον Δημήτρη Νόλλα

- *Κύριε Νόλλα, «η σύγχυση αυτών που γράφετε – παραμένει να– είναι μικρότερη αυτών που διαβάζουμε»;*
- *Ναι. Και νομίζω για όσο καιρό διαβάζουμε με μεγαλύτερη ευκολία, και λιγότερη προσοχή απ’ όσο γράφουμε, η σύγχυση θα παραμένει. Κι αυτό γιατί απ’ την εποχή που κατακτήθηκε το δικαίωμα των πάντων στην μάθηση της ανάγνωσης έχουμε μια σταδιακή πορεία σύγχυσης. Αν αποσαφηνίζαμε περισσότερο τους λόγους, θα αναιρούσαμε μεγάλο μέρος της γοητείας της γραφής. Δεν θα ήταν φρόνιμο.*
- *Αδειάζετε μ’ ευκολία τα συρτάρια σας σ’ έναν εκδότη που σάς ρωτάει «έχεις τίποτα;»*
- *Δεν αδειάζω με ευκολία τίποτα και κανέναν – σε γλέντια μπορεί να ’χω αδειάσει τις τσέπες μου από χρήμα και από περιττά βάρη. Κι αυτά όμως με τον καιρό περιορίζονται, εννοώ κυρίως τα γλέντια. Αλλά και τα υπόλοιπα.*
- *Διατηρώ μια μακρόχρονη και ουσιαστική σχέση με τις εκδόσεις Καστανιώτη, κι αυτό ίσως αποθαρρύνει άλλους εκδότες όταν μού θέτουν τέτοια ερωτήματα. Τουναντίον, έχω σχετικά καλές σχέσεις με ανθολόγους, οι οποίοι συνήθως διατυπώνουν αυτή την ανατριχιαστική απορία. Όμως ό,τι βρίσκεται στο συρτάρι μου είναι υπό εξέλιξη και άρα άχρηστο.*
- *Ολόκληρο κείμενο δεν καταχωνιάζεται, γιατί έχοντας επιτελέσει τον σκοπό του –να μού δώσει δηλαδή την χαρά της δημιουργίας, αλλά και την πίκρα της προδοσίας– θα ήταν άδικο να μην αφεθεί ελεύθερο.*
- *Θεωρείτε τον εαυτό σας διηγηματογράφο ή πεζογράφο;*
- *Πεζογράφο. Δεν είμαι σίγουρος. Ίσως εκείνο το, εκτός μόδας, λογοτέχνης να μ’ άρεσε περισσότερο. Αλλά το ’χουν τόσο κατασυκοφαντήσει.*
- *Πώς αισθάνεται και από τι επηρεάζεται ένας συγγραφέας στο τέλος του αιώνα; Πάσχετε από την «ασθένεια του (τέλους του) αιώνα» (mal de siecle);*
- *Κάτι υπάρχει στον αέρα που εμένα με ταράζει. Όπως ένα επαγγελματικό ταξίδι, που δεν ενθουσιάζει, μια πορεία που πρέπει να φέρουμε εις πέρας. Και πλησιάζει η μέρα της αναχώρησης και η καταραμένη η πτήση είναι για τις 11.30 τη νύχτα. Προσπαθήστε να περάσετε εκείνη τη μέρα, εκείνες τις 15 ώρες απ’ το πρωί μέχρι την ώρα της αναχώρησης, σαν κανονικός άνθρωπος. Κάτι ανάλογο είναι αυτοί οι δεκαπέντε μήνες που μάς χωρίζουν απ’ τον καινούργιο αιώνα.*
- *Από την άλλη μεριά, είναι ανώφελο να κάνουμε γυμναστικές επιδείξεις ψυχραιμίας και κυνισμού σαν να μην τρέχει τίποτα, σαν να είναι κάτι καθημερινό η αλλαγή του αιώνα. Η ατμόσφαιρα φορτίζεται απ’ αυτή την παράλογη ελπίδα των ανθρώπων, από την επιθυμία τους να βρεθούν σε μια καινούργια εποχή, όπου «Là tout n’ est qu’ordre et beaute luxe, calme et volupté».**
- *Όσο για τα βάσανα του κόσμου που δεν έχουν τέλος, εκείνα που σκιάζουν το βλέμμα των ανθρώπων, αυτά δεν έχουν να κάνουν με την αλλαγή του αιώνα. Αυτά μάς επηρεάζουν μέρα νύχτα.*
- *Αν «ονειρεύεστε τους φίλους σας», τι εφιάλτες έχετε για τους εχθρούς σας;*

- Ονειρεύομαι τους φίλους μου όπως ονειρεύομαι καθετί δύσκολο. Όπως ονειρεύομαι μια κόρη που διασχίζει ένα χωράφι χρυσαφένια καλαμπόκια ή την αθωότητα στα νερά του Ατλαντικού και στις κορυφές της Πίνδου.
- Υπάρχει αρκετός χώρος για τον εχθρό μου στα όνειρα. Με βοηθάει. Κι ας ακούγεται μεγαλόστομο αυτό, ας ακούγεται όπως θέλει.
- Schwimmbad, piscine ή Δεξαμενή;
- Καλή παρατήρηση. Αν και το σχήμα για να είναι σωστό, θα 'πρεπε και να αρχίζει με τη Δεξαμενή. Δεν μπόρεσα ποτέ να ξεφύγω από τον εαυτό μου, από τη δεξαμενή-κολυμπήθρα. Κι αν έχω κάνει προσπάθειες κατά το παρελθόν.
- Αναρωτηθήκατε ποτέ, στα ίχνη του Καρυωτάκη, «Α, κύριε Μαλακάση, ποιος θα βρεθεί να μάς δικάσει...;»
- Είναι βέβαιο πως το ερώτημα του στίχου επικρέμαται απειλητικό και επανέρχεται διαρκώς πάνω από το κεφάλι του συγγραφέα. Σ' αυτή την περίπτωση το «ποιος θα βρεθεί να μάς δικάσει» είναι πάντα επίκαιρο, δεν έχει τέλος ούτε βρίσκει απάντηση. Υπάρχει όμως και μια άλλη άποψη αυτής της δίκης. Η καθημερινή, σύγχρονη δίκη απ' την οποία πολλά εξαρτώνται κι απ' την οποία πολλά περιμένει ο συγγραφέας όσο κι αν θέλει να το κρύβει. Σήμερα δεν χρειάζεται να υποφέρει κανείς για την απόφαση μιας τέτοιας δίκης.
- Την εποχή του Καρυωτάκη –«θανάτου-άθυρμα», ο οποίος διατύπωνε το παράπονό του χρησιμοποιώντας τον άμοιρο Μαλακάση (ή, μάλλον, τον προκλητικό που φορούσε μονόκλ και προσφέρονταν για το καμίνι της ρίμας του ανυπότακτου και απροσάρμοστου ποιητή), κέρβεροι και άλλα τέρατα φύλαγαν τις πόρτες της λογοτεχνίας. Στον καιρό του συγκεκριμένου ποιήματος, το οποίο σημειωτέον, υπό τον μανδύα της καταδίωξης μπορεί να καλύπτει μια υπερτροφική μεγαλομανία (συνήθως κολλάμε στο παράπονο της αρχής του ποιήματος και ξεχνάμε το τέλος του), η λογοτεχνική καθιέρωση ήταν δύσκολη κι έπρεπε κυριολεκτικά να φτύσεις αίμα για να αναγνωρισθείς. Σήμερα δεν χρειάζεται.
- Σε μια εποχή όπου οι πάντες έχουν πρόσβαση στα πάντα, ο οποιοσδήποτε μπορεί να είναι ο,τιδήποτε και να αναγνωρίζεται γι' αυτό. Είδατε κανέναν απ' αυτούς που διαμορφώνουν τα γούστα του κοινού να διαμαρτύρεται για την βροχή της παραλογοτεχνίας, η οποία υποδύεται την λογοτεχνία; Ένα χαστούκι έφαγε η χήρα Παπανδρέου και δεν είμαι σίγουρος πως το 'φαγε για την ποιότητα του συγγραφικού της έργου.
- Το γεγονός ότι αποφεύγετε το πολυσέλιδο μυθιστόρημα, σημαίνει ότι το απορρίπτετε κιόλας;
- Ούτε συζήτηση. Όλοι μας έχουμε ψυχαγωγηθεί με πολυσέλιδα μυθιστορήματα. Το σφάλμα είναι δικό μου που δεν τα πάω καλά με τις ανάσες, τόσο απαραίτητες σ' ένα πολυσέλιδο μυθιστόρημα.
- Από την «Πολυξένη» έως τα «Μικρά Ταξίδια» το ύφος διαφοροποιείται σημαντικά ή όχι;
- Κουβαλάω το λογοτεχνικό μου ύφος όπως το σώμα μου. Με τα χρόνια έχω βάλει μερικά κιλά, τόσο ανεπαισθήτως, ώστε να μην το 'χω προσέξει. Φροντίζω να μην πλαδαρέψω, κιλά, όμως, έχω βάλει. Είναι βέβαιο.
- Δεδομένης της παλιότερης δήλωσης, ότι «η ελληνική τηλεόραση μοιάζει φασιστική», πόσο δραματική, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι, ήταν η ενασχόλησή σας με το «μέσο»;

- Αρκούντως. Είναι ακόμη νωρίς να μιλήσω γι' αυτή την πλούσια εμπειρία, σε απολαβές και χτυπήματα. Ας είναι αρκετό πως χρειάστηκε να γίνω πενήντα ετών για να συναγελαστώ με ό,τι προσπάθησα να αποφύγω επί μισόν αιώνα. Βλέπετε, ποτέ δεν είναι αργά για να μάθεις και δεν σταματάς να το μαθαίνεις. Αλλά, τέλος πάντων, φαίνεται πως υποσυνείδητα έκανα ό,τι περνούσε από το χέρι μου για να με ξεράσει το «μέσο».
- Αποφεύγοντας τη δημοσιότητα συστηματικά, ποια είναι η θέση του διανοούμενου: να απέχει ή να εκτίθεται;
- Τίποτα δεν υπάρχει λόγος να γίνεται συστηματικά και καλό είναι να αποφεύγει κανείς την πλήρη ταύτιση με τον ρόλο. Γιατί τότε μπορεί να σε καλουπώνουν και να σ' έχουν στο τσεπάκι. Να σε γνωρίζουν.
- Δημοσιεύοντας τις ιστορίες σου, αποκαλύπτεις τις σκέψεις και τις απόψεις σου και η έκθεση είναι δεδομένη. Η άλλη έκθεση, αυτή στους προβολείς, στα μπαλκόνια και στις «μύγες της αγοράς» είναι άλλης τάξεως και οπωσδήποτε μού είναι αδιάφορη. Και υποθέτω κουραστική. Η δημοσιότητα άνευ ουσιαστικού λόγου δυσκολεύει κάποιον να χώνεται εκεί που δεν τον σπέρνουν. Κι εμένα δεν μ' ενδιαφέρει να είμαι η Κιμ Μπάσιντζερ, με γοητεύει όμως η ιδέα να υπάρχω σαν Κιμ Φίλμυ.
- Η αποχή, όταν δεν κρύβει θηριώδη αλαζονεία, είναι ένας ασφαλής τρόπος να έχεις ενδιαφέρουσες συζητήσεις με τον εαυτό σου, παραμένοντας στον κόσμο. Σε κάθε περίπτωση είναι προτιμότερο να μην εξουσιάζεσαι από τέτοιες δεσμεύσεις, αφού και η έκθεση και η αποχή είναι μέσα στη ζωή, αρκεί να ξέρεις τι να κάνεις μαζί τους. Και με τις τρεις.
- Τι ετοιμάζετε τώρα;
- Ένα πολυσέλιδο, για τα δικά μου μέτρα, πεζογράφημα με όλα τα χαρακτηριστικά του μυθιστορήματος.
- Κύριε Νόλλα, σας ευχαριστούμε γι' αυτή τη συνέντευξη.

Βιβλιογραφία

- Besnier,(Lionel 2015). *L'Argot du polar, Cadavres exquis de la Série Noire*. Paris: Gallimard.
- Γκασούκα, Μαρία & Μαριάνθη Γεωργαλλίδου (2014). Οδηγός χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα, http://www.minadmin.gov.gr/wp-content/uploads/20160301_odigos_mi_sexistikis .pdf (15.9.2015).
- Δημητρούλια, Τιτίκα & Γιώργος Κεντρωτής (2015). *Λογοτεχνική μετάφραση. Θεωρία και πράξη*. Αθήνα, Κάλλιπος.
- ΚανάκηςΚώστας . «Γλωσσική ποικιλότητα. Ηλικία και φύλο». Παραδόσεις μαθήματος, <http://www.aegean.gr/social-anthropology/canakis/Courses%20offered/Sociolinguistics/Age,%20gender,%20sexism%20-%202.htm> (15.9.2015).
- Πολίτης (Περικλής 2001). Προφορικός και γραπτός λόγος, http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_a10/index.html (15.9.2015)
- Ταμπάκη, Άννα (2015). Ελληνικό θέατρο των Νεωτέρων Χρόνων Β'. Ανοικτό Ακαδημαϊκό Μάθημα, <http://opencourses.uoa.gr/courses/THEATRE103/>
- Χάρης, Γιάννης (2011). «Thanatos apo greeklish», <http://yannisharis.blogspot.gr/2011/06/thanatos-apo-thanatos-apo-greeklish.html> (15.9.2015)

Δικτυογραφία

- <https://www.youtube.com/watch?v=whTwjG4ZIJg>
- <https://jakubmarian.com/wp-content/uploads/2014/10/number-of-languages.jpg>
- <http://www.kastanitsa.gr/el/our-village/the-local-dialect>
- <https://goo.gl/Wqs7O9>
- http://www.skrka.gr/ou_salpinktis.html
<https://sarantakos.wordpress.com/2016/09/28/argot/>
- <https://goo.gl/cMqnQ1>
- <http://www.rap2france.com/paroles/sinik-quand-je-serai-grand.html>

- <https://www.youtube.com/watch?v=Bli3rrLU7cM>
- <http://www.metrofrance.com>
- http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/THEMA_PDF.pdf
- <https://www.youtube.com/watch?v=OMYmcSQsAtg>
- <https://www.youtube.com/watch?v=M98Cg3GgZkl>
- <http://yannisharis.blogspot.gr/2011/06/thanatos-apo-thanatos-apo-greeklish.html>
- <https://www.quaisdupolar.com/wp-content/uploads/2012/03/Appel--concours-Dis-moi-dix-mots.pdf>
- <http://ecrivaines17.canalblog.com/archives/2014/11/20/30993648.html>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημητρούλια Ξανθίππη. «Ανάλυση και παραγωγή λόγου Ι. Προφορικός και γραπτός λόγος - Γλωσσική ποικιλότητα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://opencourses.auth.gr/courses/OCRS503/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Ιωαννίδου Κυριακή
Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

